

Aleg. 161.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o petycyach Wydziału powiatowego w Rohatynie i gminy Bołszowce wraz z właścicielem tych dóbr względem utworzenia nowego c. k. Sądu powiatowego w Bołszowcach.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 29. grudnia 1885 objawił Wysoki Sejm wskutek wniesionych petycyj o kreowanie sądu powiatowego w Bukaczowcach — względnie w Bołszowcach — c. k. Rządowi opinię, że kreowanie trzeciego sądu powiatowego w obrębie c. k. Starostwa Rohatyńskiego jest ze względu na dogodność mieszkańców tego Starostwa przy wymiarze sprawiedliwości pożądanem i polecił Wydziałowi krajowemu zbadanie, która miejscowość starostwa Rohatyńskiego nadaje się najbardziej na siedzibę sądu powiatowego i które gminy do okręgu nowego Sądu przydzieliłoby należało.

Wskutek odnośnego wezwania Wydziału krajowego oświadczyła Rada powiatowa w Rohatynie poprzedniem przeprowadzeniu odpowiednich dochodzeń, uchwałą z 15. października 1886, iż zaludnienie i obszar powiatu rohatyńskiego właściwie wymaga nie trzech, ale czterech sądów powiatowych w jego obrębie, by zatem prócz dziś istniejących sądów powiatowych w Rohatynie i Bursztynie utworzono dwa nowe sądy w Bukaczowcach i Bołszowcach, a na wypadek zaś, gdyby tylko jeden nowy sąd powiatowy miał być utworzonym, wskazała Rohatyńska Rada powiatowa jako siedzibę tegoż Bołszowce, podając zarazem gminy, któreby do okręgu sądu powiatowego w Bołszowcach przydzielić należało.

Prezydyum c. k. Wyższego Sądu krajowego we Lwowie zaś odezwą z 30 listopada 1886. L. 9355 udzieliło swoją opinię, że dzielając potrzebę utworzenia trzeciego Sądu powiatowego na obszarze Starostwa w Rohatynie, na siedzibę przyszłego c. k. Sądu nie uznaje jednak odpowiedniemi ani Bukaczowce, ani Bołszowce z powodu niedogodnego ich położenia geograficznego; miasto Bukaczowce leży bowiem za blisko Bursztyna, dotychczasowej siedziby c. k. Sądu powiatowego — bo w odległości około 10-ciu kilometrów — Bołszowce zaś znów na samej granicy c. k. Starostwa Stanisławowskiego, w obec czego ani jedna, ani druga miejscowość obrana na siedzibę sądu nie ułatwi proporcjonalnego rozdziału ludności politycznego powiatu Rohatyńskiego na trzy Sądy w ten sposób, aby rozdział ten wypadł z korzyścią dla mieszkańców.

Zarazem jednak oświadczyło prezydyum wyższego c. k. Sądu krajowego, iż tylko na wypadek, gdyby się rozchodziło wyłącznie o wydanie opinii, w której z obydwóch pomienionych miejscowości ma być sąd utworzonym — w takim razie uważa Bołszowce za odpowiedniejsze.

Wobec tego stann sprawy powziął Wysoki sejm na posiedzeniu z dnia 20. stycznia 1887 w załatwieniu odnośnych sprawozdań Wydziału krajowego i komisji prawniczej uchwałę tej treści, iż najodpowiedniejszą w obecnych stosunkach siedzibą dla trzeciego sądu powiatowego w obrębie c. k. Starostwa Rohatyńskiego utworzyć się mającego, uznaje miasteczko Bołszowce. do którego to c. k. Sądu przydzieliby wypadło 17 gmin należących obecnie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie, a mianowicie: Bołszowce, Słobódka bołszowiecka, Popławniki, Hanowce, Borszów, Konkolniki, Słoboda konkolnicka, Chochoniów, Zagórze konkolnickie, Bybło, Dytiatyn, Podszumlańcze, Skomorochy stare, Skomorochy nowe, Herbutów, Kunaszów i Żelibory.

W załatwieniu tej uchwały oznajmiło Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości reskryptem z dnia 30. czerwca 1894 L. 9204 Wydziałowi krajowemu, że tylko wtedy na utworzenie trzeciego sądu powiatowego w obrębie c. k. Starostwa w Rohatynie zgodziby się mogło, gdyby temu nowo utworzyć się mającemu sądowi powiatowemu odpowiednia ilość miejscowości obecnie do sądu powiatowego w Bursztynie i Rohatynie należących, przydzieloną być mogła, gdyż leży w interesie służbowym aby możliwie równomierne ulżenie obydwom pomienionym sądom w ten sposób uzyskanem zostało,

Gdy zaś Bołszowce z powodu swego położenia na południowej granicy powiatu Bursztyńskiego powyż wymienionym wymogom nowo utworzyć się mającego sądu powiatowego nie odpowiadają, przeto odmawia Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości żądaniu utworzenia tamże sądu powiatowego.

Wskutek tego oświadczenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości wezwał Wydział krajowy pod dniem 13. września 1894 do L. 36.984 Wydział powiatowy do dokładnego zastanowienia się, które miejscowości mogą być wydzielone z okręgów sądów powiatowych w Rohatynie i Bursztynie, oraz jaka miejscowość ze względu na swe położenie terytoryalne nadawałaby się najbardziej na siedzibę trzeciego Sądu powiatowego w powiecie politycznym Rohatyńskim, i do wdrożenia odpowiedniej akcji.

W odpowiedzi na to wezwanie uprasza Wydział powiatowy w Rohatynie sprawozdaniem swym z 21. września 1894 L. 2681 o skierowanie sprawy utworzenia nowego Sądu na nowo w ten sposób, aby Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, które potrzebę utworzenia trzeciego Sądu powiatowego w powiecie politycznym Rohatyńskim uznaje, na utworzenie tego Sądu z siedzibą w Bołszowcach się zgodziło, gdyż inaczej musiano by się wyrzec nadziei utworzenia tego Sądu, albowiem wszystkie miasteczka rohatyńskiego powiatu, prócz samego Rohatyna leżą na krańcach powiatu, chcąc tedy zadość uczynić żądaniu Wysokiego Ministerstwa musiano by przeznaczyć na siedzibę sądu jedną z odpowiednio położonych gmin wiejskich.

Celem zaś możliwego w danych stosunkach równomiernego ulżenia w czynnościach obydwom już istniejącym sądom tego powiatu, proponuje Wydział powiatowy Rohatyński dokonanie rozdziału odnośnych gmin w ten sposób, aby pewną ilość gmin wydzielić z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Rohatynie, a przyłączyć je do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie z którego znów okręgu należałoby przydzielić odpowiednią ilość gmin do okręgu utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Bołszowcach.

W odpowiedzi na to sprawozdanie z uwagi na motywa powyż powołanego reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, polecił Wydział krajowy reskryptem swym z dnia 19. grudnia 1894, Wydziałowi powiatowemu w Rohatynie ponownie, by się zastanowił dokładnie, czyli w powiecie tym nie znalazłaby się inna jaka miejscowość, któraby się nadawała na siedzibę Sądu i odpowiadała wymaganiom Ministerstwa,—rzeczą całą przedstawił Radzie powiatowej i o wyniku zdał sprawę.

Zanim jednak to ostatnie polecenie Wydziału krajowego wyeksperymentowane dnia 4. stycznia 1895 r. Wydziałowi powiatowemu w Rohatynie doręczonem zostało, weszły do Wysokiego Sejmu dnia 4. stycznia 1895 do L. 252 ponowna petycja rohatyńskiego Wydziału powiatowego z dnia

19. grudnia 1894 r. L. 3643, zaś dnia 15. stycznia 1895 r. do L. 633 petycja gminy Białszowce wspólnie z właścicielem dóbr Białszowce o spowodowanie, by w obrębie powiatu politycznego Rohatyńskiego trzeci sąd powiatowy z siedzibą w Białszowcach utworzonym został.

Gdy więc Wydział krajowy ostateczną swą uchwałą z dnia 19. grudnia 1894 L. 55824 ponowne zbadanie tej sprawy wdrożył, na co Wydział powiatowy w Rohatynie dotąd jeszcze sprawozdania nie złożył, a komisya prawnicza jest zdania, iż kreowanie trzeciego sądu powiatowego w okręgu c. k. Starostwa w Rohatynie jest konieczne i zawisłe jedynie od załatwienia kwestyi, w jaki sposób dałby się podział gmin powiatu politycznego Rohatyńskiego z uwzględnieniem równomiernego obciążenia tak obu w powiecie tym już istniejących sądów w Bursztynie i Rohatynie, jakoteż nowo utworzyć się mającego sądu — uskutecznić — względnie które gminy do każdego z tych trzech sądów przydzieliłoby należało, tudzież która miejscowość ze względu na ten podział byłaby najdogodniejszą na siedzibę tego nowo utworzyć się mającego sądu.

Komisya prawnicza przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obstawiając przy swej uchwale z dnia 29. grudnia 1885 iż dla dogodności mieszkańców okręgu c. k. Starostwa Rohatyńskiego przy wymiarze sprawiedliwości utworzenie trzeciego sądu powiatowego w tym okręgu jest koniecznem, wzywa Wydział krajowy przy udzieleniu obojdwóch petycyj do L. 252 i do L. 633, aby wdrożone już dochodzenie celem ustanowienia najodpowiedniejszej miejscowości na siedzibę trzeciego Sądu powiatowego w okręgu c. k. Starostwa w Rohatynie i przydzielenia do takowego odpowiedniej ilości gmin, z uwzględnieniem, o ile możności równomiernego ulżenia obydwu sądom powiatowym w Bursztynie i Rohatynie przeprowadził i swoje sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej przedłożył.

Lwów dnia 30. stycznia 1895.

Zastępca Przewodniczącego:

Weigel w. r.

Sprawozdawca:

Lenartowicz w. r.

